

Ekologija kopenskih ekosistemov

OSNOVE VEGETACIJSKE EKOLOGIJE – 2

Petra Košir

SINEKOLOGIJA

Preučuje odnose med rastlinskimi združbami in okoljem.

Uspevanje **vrste** na določenem rastišču (veda: avtekologija)
– odraz fiziologije vrste (Organizmi niso sposobni ohranjati stabilnega notranjega okolja v vseh razmerah zunanega okolja.)

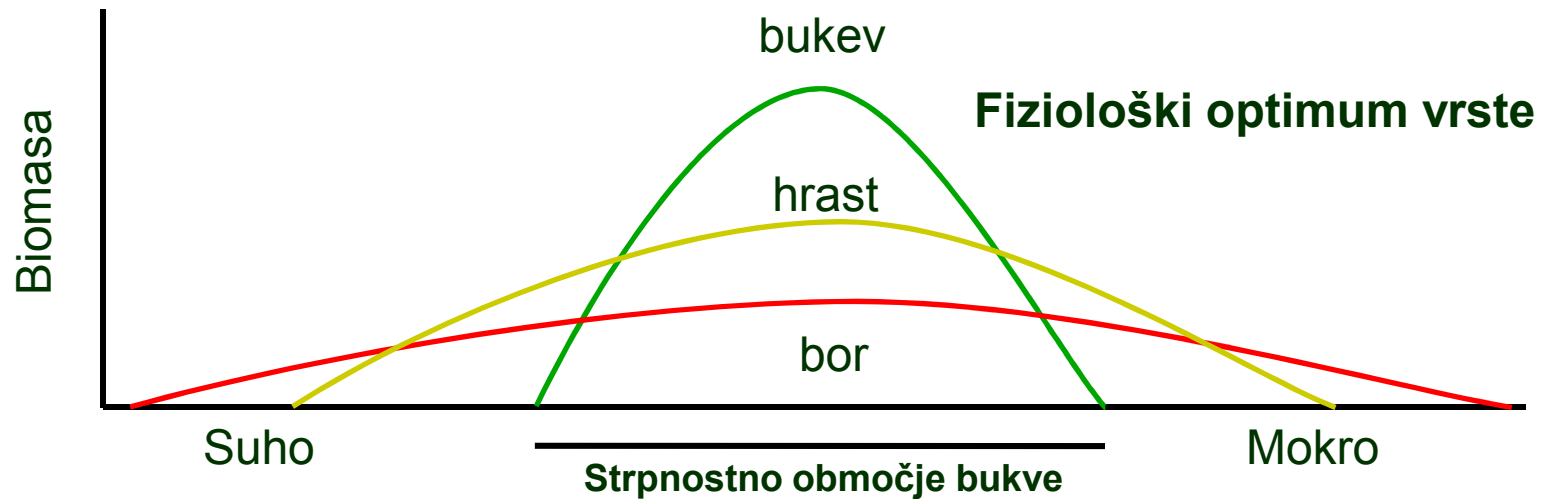
Uspevanje **sinekološke (indikatorske) skupine** na določenem rastišču – odraz enega ekološkega faktorja

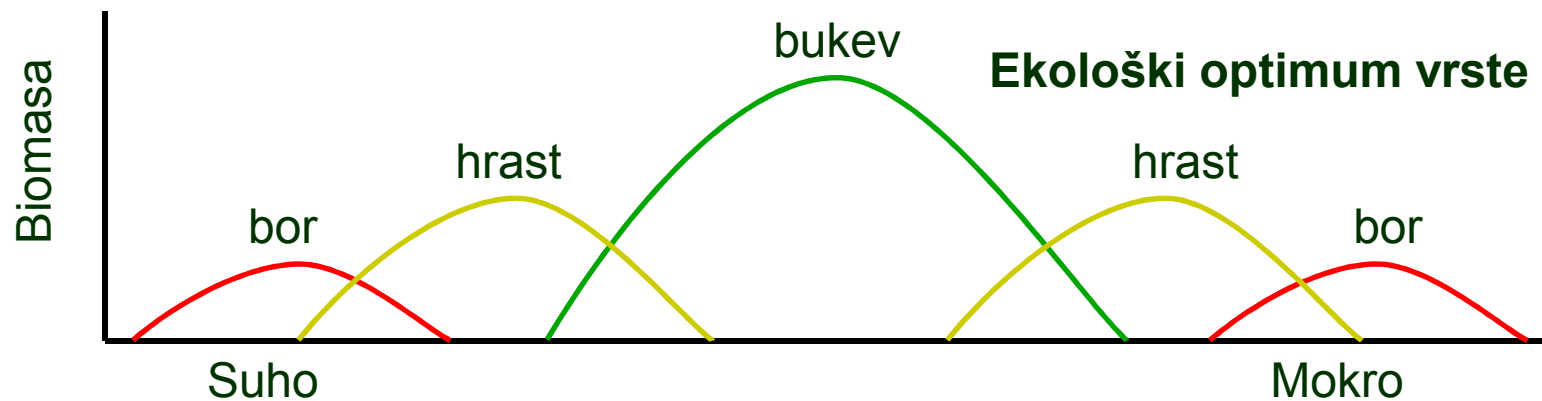
Uspevanje **združbe** na določenem rastišču – odraz kompleksnih ekoloških razmer

TEMELJNA (POTENCIALNA) EKOLOŠKA NIŠA (območje, v katerem bi vrsta živila ob odsotnosti drugih vrst)

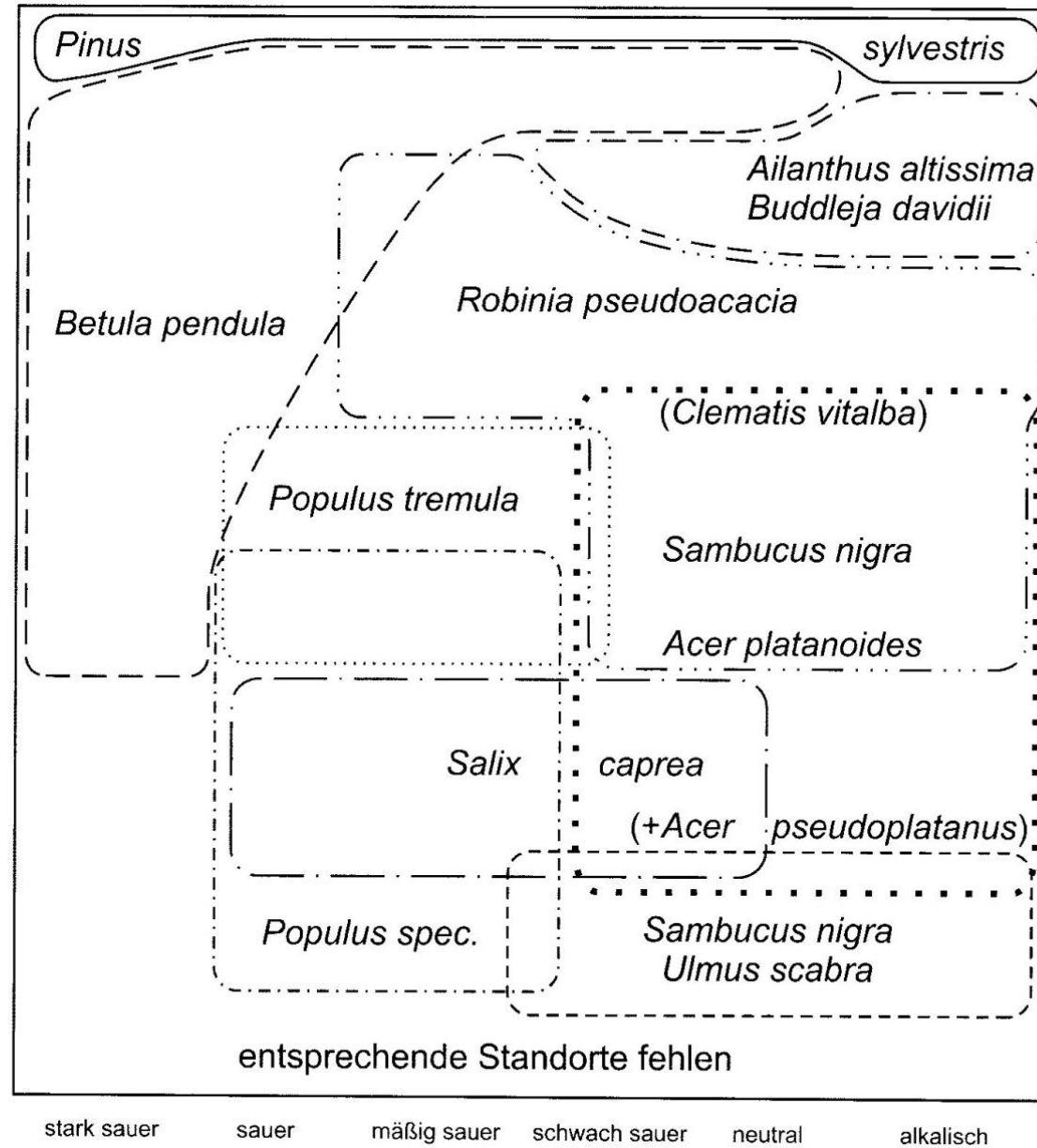
REALIZIRANA EKOLOŠKA NIŠA (del niše, ki jo vrsta zaseda ob prisotnosti sobivajočih vrst)

suho

sehr trocken
trocken
mäßig trocken
mäßig frisch
frisch
mäßig feucht
feucht
mäßig nass
nass
sehr nass

vlažno

Sukopp 1990

kislo

bazično

Klasifikacija sinekoloških dejavnikov:

KLIMATSKI (PODNEBNI) DEJAVNIKI

- svetloba
- toplota
- voda ali vlaga
- premikanje zraka (veter)

EDAFSKI DEJAVNIKI

- razvoj reliefa in tal
- fizikalne lastnosti tal
- kemične lastnosti tal
- biološke lastnosti tal

GEOMORFOLOŠKI DEJAVNIKI

- nadmorska višina
- ekspozicija
- nagib
- konfiguracija terena (relief, mikrorelief)

BIOTSKI DEJAVNIKI

- fitogeni
- zoogeni
- antropogeni

Členitev rastiščnih dejavnikov

- Abiotski (klimatski, edafski, geomorfološki)
- Biotski

- Neposredni
- Posredni (npr. geomorfološki)

Liebigov zakon minimuma

VSI DEJAVNIKI DELUJEJO PREPLETENO, SINERGISTIČNO.

KLIMATSKI DEJAVNIKI

Klima (makroklima, povprečne vremenske razmere -T, vlaga, svetloba
- v določenem časovnem intervalu na širšem območju) je odvisna od:

- Geografske lege
- Nadmorske višine
- Delovanja oceanov

Mikroklima (fitoklima, razmere na majhnem območju) je odvisna od:

- Geografske lege, nadmorske višine, delovanje oceanov
- Naklona, ekspozicije, geološke sestave
- Tipa in gostote poraščenosti z vegetacijo (mikroklimo ustvarjajo organizmi sami, npr. drevesa v gozdu)

Svetloba

Vidna svetloba je del EM sevanja (380 do 750 nm), za rastline pomen pri fotosintezi, fotokibernetiki (aktivnosti) in fotomorfogenezi (zgradbi organov).

SVETLOBNE RAZMERE GLOBALNO:

- Geografska lega kraja na Zemlji
- Položaj Zemlje proti Soncu

(tropi - majhne sezonske spremembe svetlobnih razmer, polarni pas - velike sezonske spremembe svetlobnih razmer)

SVETLOBNE RAZMERE LOKALNO:

- Prisojna, osojna stran
- Zastrtost zaradi krošenj dreves

Svetloba

3 lastnosti svetlobe, pomembne za žive organizme:

- Kakovost (valovna dolžina sevanja, barve)
- Intenziteta (amplituda sevanja, spreminja se po letnih časih)
- Trajanje osvetljevanja (fotoperiodika - letna, dnevna)

Količina svetlobe, ki jo rastlina potrebuje = **potrebna svetloba** –
količnik med jakostjo svetlobe v sestoju in jakostjo v prosti atmosferi.

- Svetloljubne vrste (**heliofiti**): robinija, jesen, bor, hrast
- Delno svetloljubne vrste (**hemiheliofiti**): črni gaber, mali jesen
- Delno sencoljubne (**hemiskiofiti**): brest, gorski javor, navadni gaber
- Sencoljubne vrste (**skiofiti**): bukev, jelka, smreka

Svetloba

Od rastlinske združbe (zgradba sestoja, plastovitost) je odvisno, koliko svetlobe pride do zeliščne plasti.

List ima vrstno značilen pojemek svetlobe – razlika med sevanjem, ki mu je list izpostavljen in sevanjem, ki preide list in ga lahko zaznamo na spodnji strani lista. Nastane zaradi absorpcije lista in odboja svetlobe od lista.

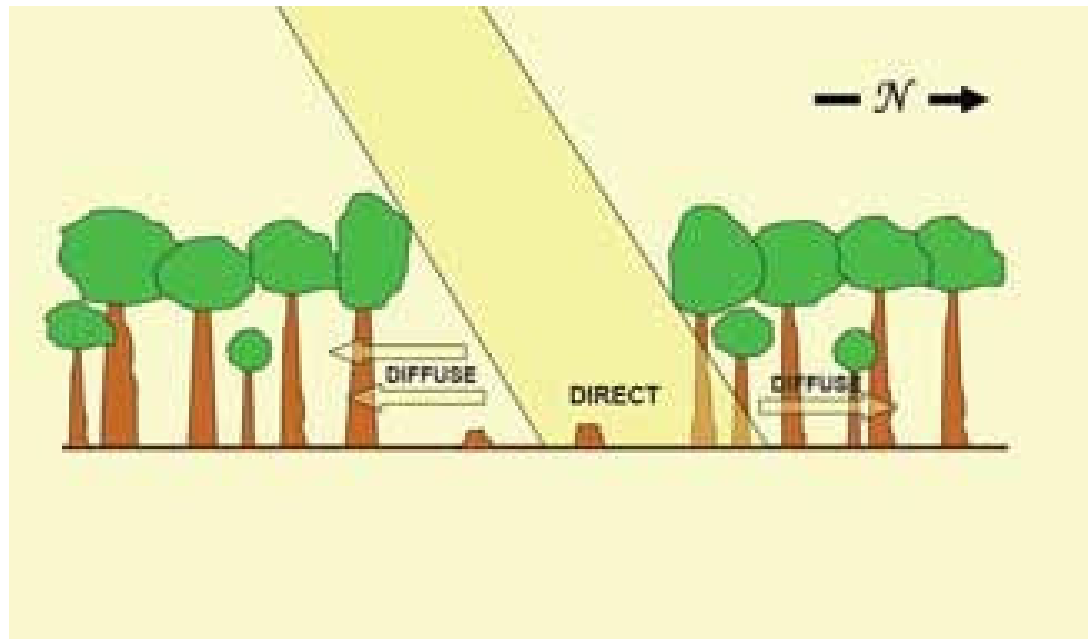
borov gozd (presvetljen)
V zeliščni plasti prevladujejo heliofiti.

bukov gozd (sklenjen sklop krošenj)
V zeliščni plasti prevladujejo skiofiti.

Svetloba

V gozdu lahko nastane **vrzel** (uspevanje heliofitov, pomladek drevesnih vrst)

Do tal sestoja pride direktna svetloba (svetlobni jašek, svetlobna lisa na tleh) in difuzna svetloba (manjše intenzitete).

Toplota

= kratkovalovno IR sevanje s Sonca in dolgovalovno IR sevanje Zemlje (sončevo sevanje se na površini Zemlje pretvori v toploto).

GLOBALNE TOPLOTNE RAZMERE

Največ toplote prejmejo tropski kraji (sezonska nihanja majhna, dnevna nihanja velika), najmanj pa polarni kraji (sezonska nihanja velika, dnevna majhna).

LOKALNE TOPLOTNE RAZMERE

Vzroki za razlike lokalno: **meteorološke razmere** (oblačnost, megla, vetrovi), **nadmorska višina** (na 100 m padec T za 0,5 °C), **vodna telesa** (kraji ob vodi so poleti hladnejši, pozimi toplejši), **biosfera** (rastline del sončevega sevanja porabijo za fotosintezo in transpiracijo, mikroklima - gozd ublaži temperaturne ekstreme)

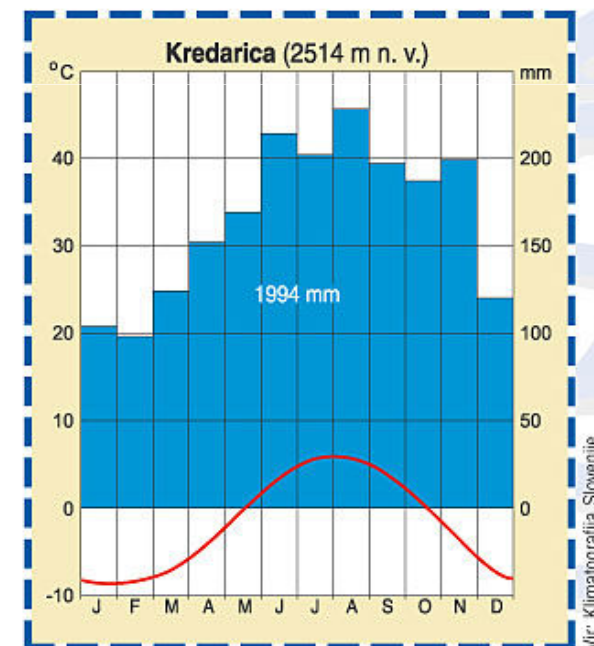
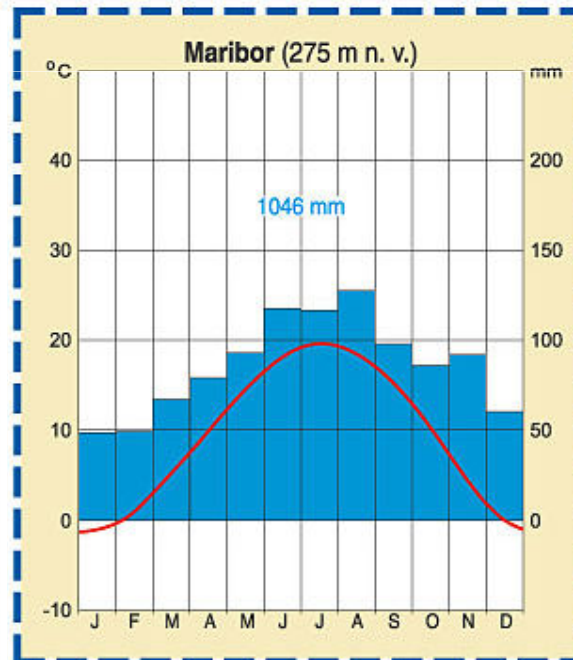
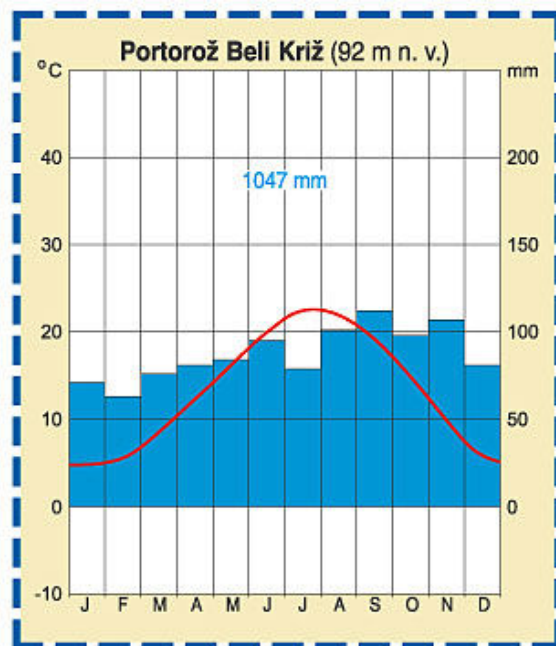
Toplota

Kardinalne temperaturne točke:

- T minimum
- T maksimum
- T optimum

- **Termofilne združbe** (potrebujejo več toplote in njeno daljše trajanje, odločilne so nizke T – T najhladnejšega meseca (januar) – in trajanje teh nizkih temperatur)
- **Frigorofilne združbe** (uspevajo pri nizkih T)

- **Euritermne** (prenesejo velika T nihanja)
- **Stenotermne** (prenesejo le majhna T nihanja)

Toplota

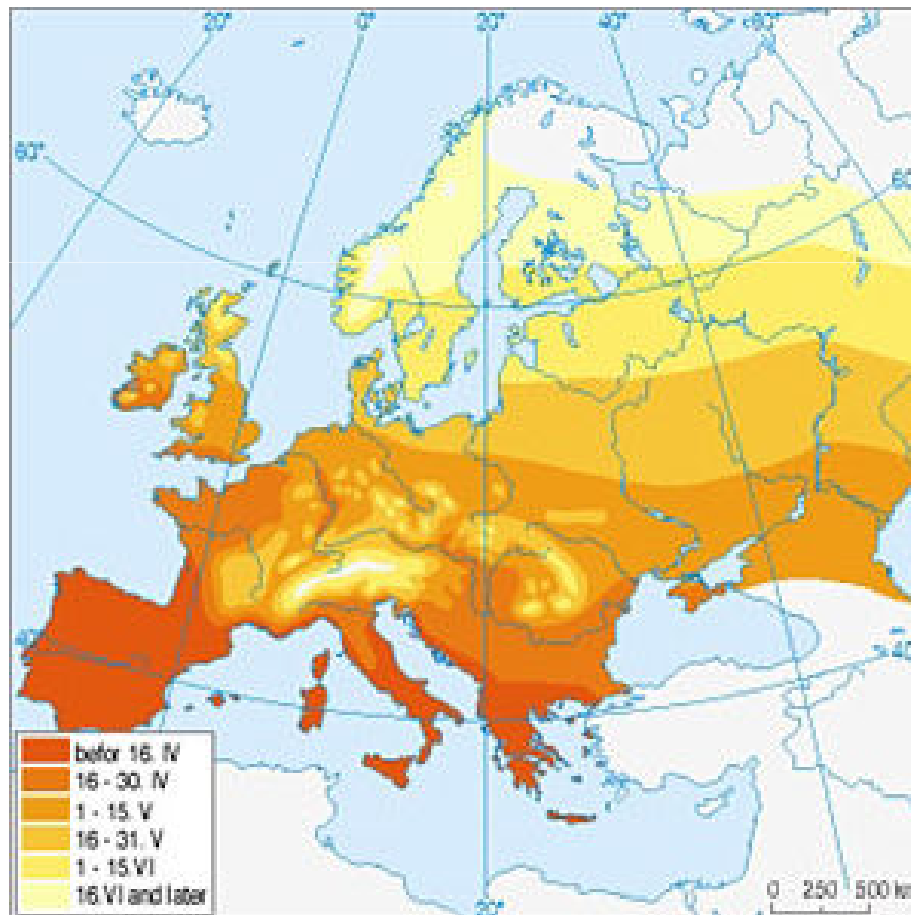
Vegetacijska doba (rastna doba) je trajanje letne rastne dobe rastlin v času med dnem, ko povprečna dnevna temperatura zraka v spomladanskem času preide nad temperaturni prag $5\text{ }^{\circ}\text{C}$ in dnem, ko v jesenskem času spet pade pod to vrednost.

Vir: Klimatografija Slovenije

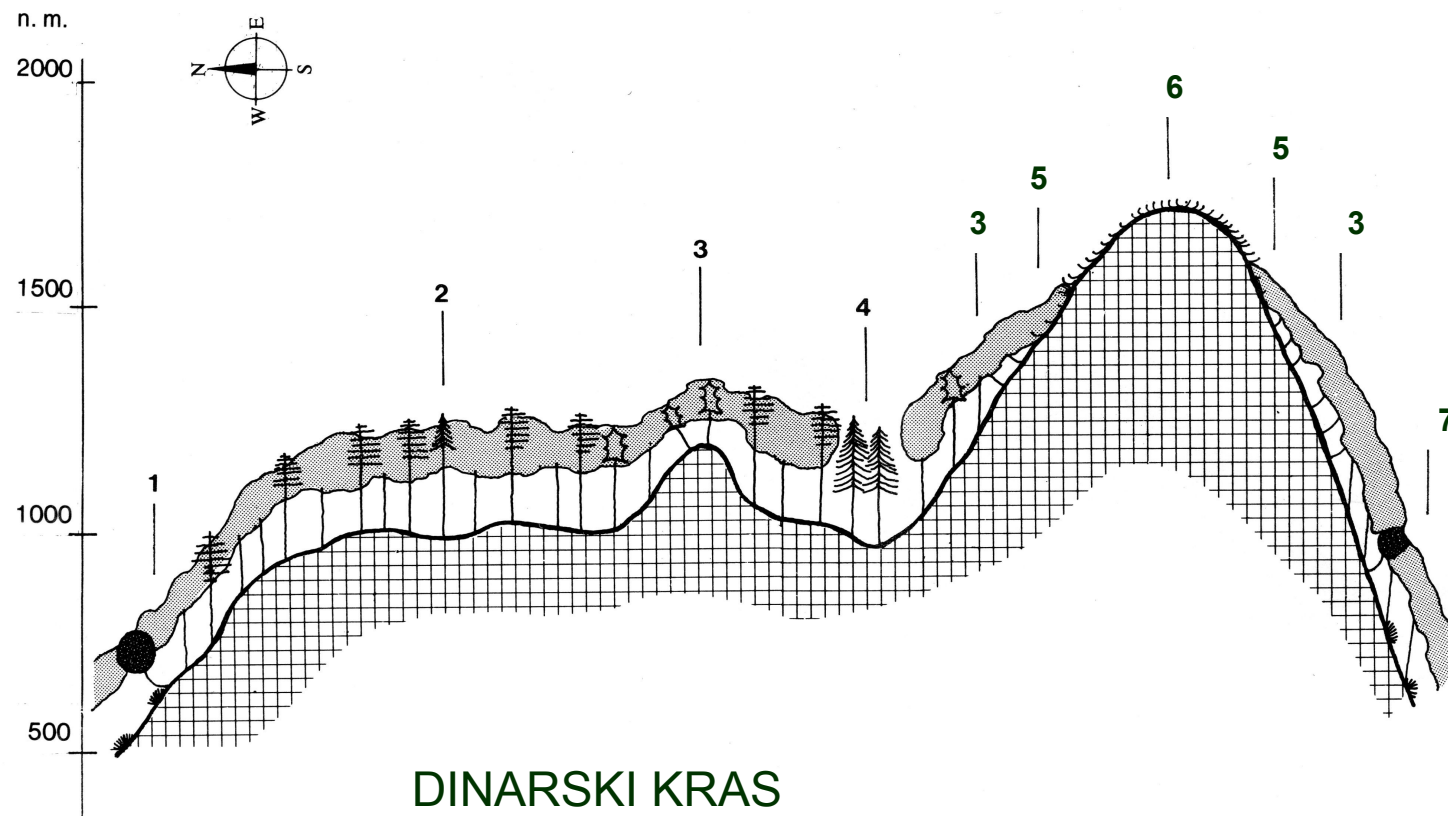
Toplota

Primer: vpliv na čas cvetenja vrste *Syringa vulgaris*
razlika v cvetenju med severom in jugom Evrope je dva meseca

Toplota

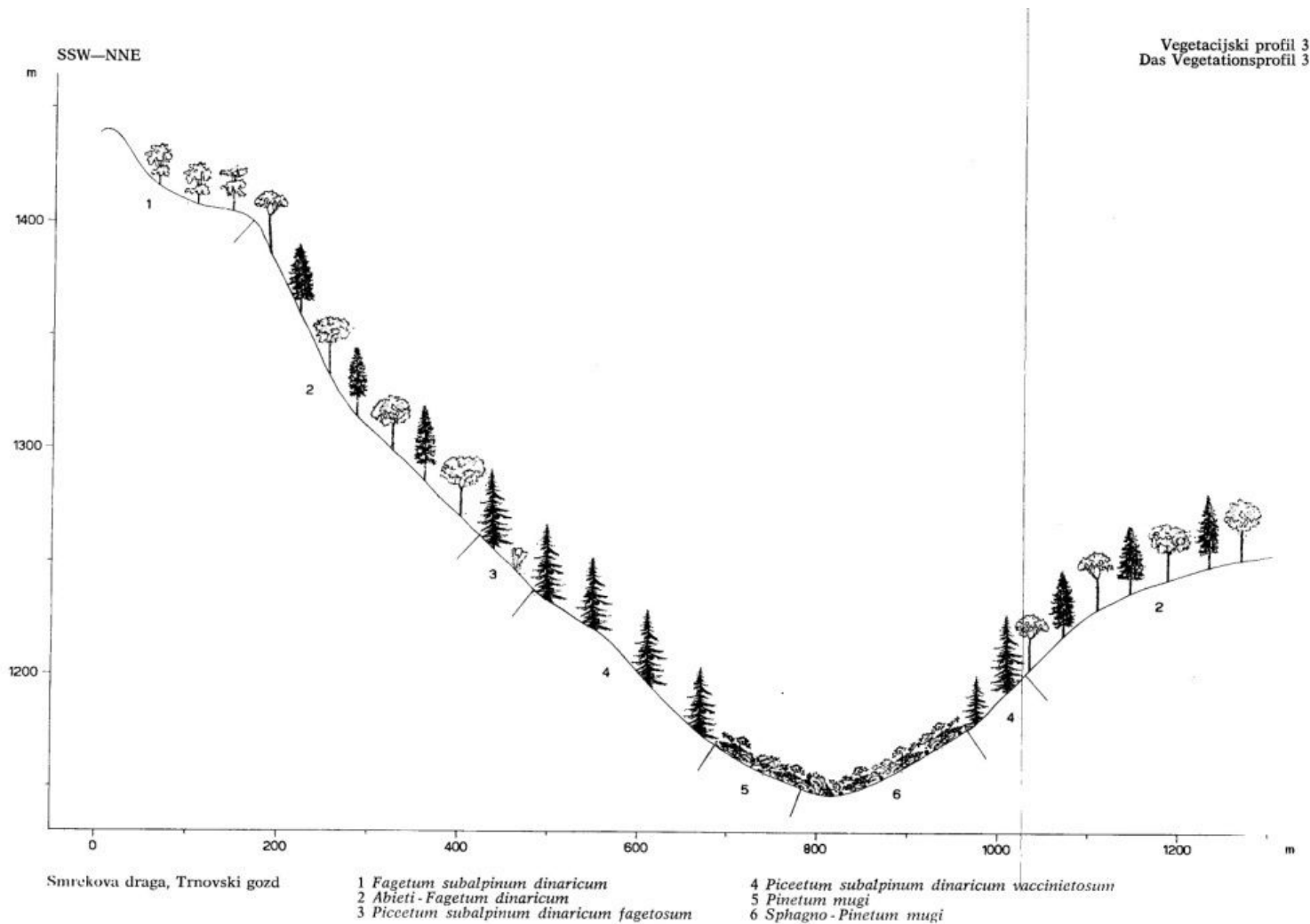
vegetacijski pasovi – posledica delovanja večih dejavnikov, tudi toplote

1 – *Hacquetio-Fagetum*, 2 – *Omphalodo-Fagetum*, 3 – *Ranunculo platanifolii-Fagetum*, 4 – *Hacquetio-Piceetum*, 5 – *Polysticho lonchitis-Fagetum*, 6 - *Hyperico grisebachii-Pinetum mugo*, 7 - *Seslerio-Fagetum*.

Toplota

Temperaturna inverzija in obrat vegetacijskih pasov (mrazišča)

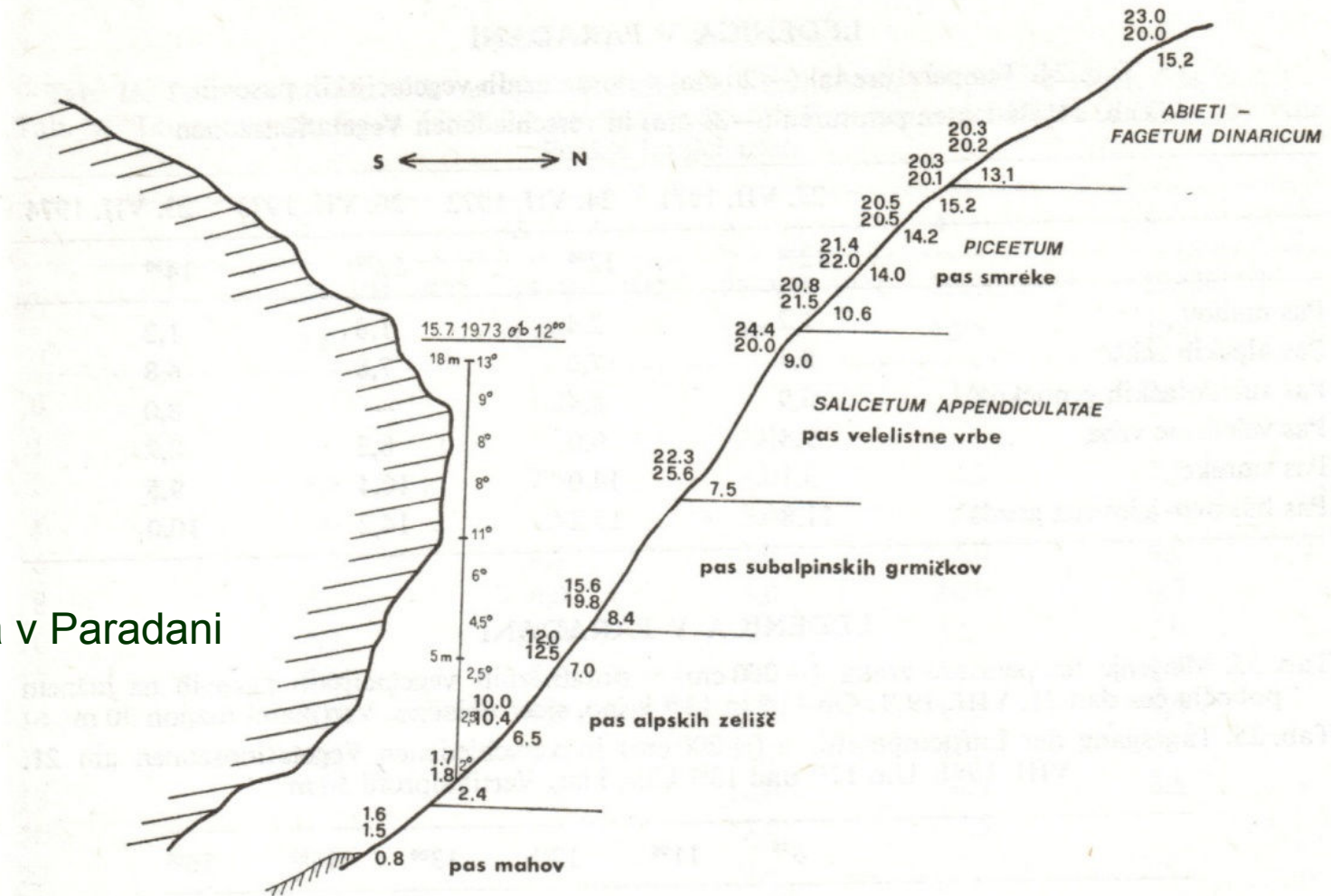
Smrekova Draga

Toplota

Temperaturna inverzija in obrat vegetacijskih pasov (mrazišča)

Ledenica v Paradani

Voda in vlaga

Hidrofilne združbe uspevajo v barjih in močvirjih. (*Salix alba*, *S. purpurea*, *S. triandra*)

Higrofilne združbe uspevajo na območjih, kjer je stopnja vlage v tleh visoka, a je le občasna (periodična), saj voda poleti odteče v bolj ali manj nižje plasti tal. (združbe topola, jesena, doba)

Mezofilne združbe so glede na vlago med higrofilnimi in kserofilnimi združbami. Na njihovem območju je obilno padavin, razpored padavin in zračna vlaga pa sta ugodna. Združbe zavzemajo največje površine. (združbe bukve, gradna)

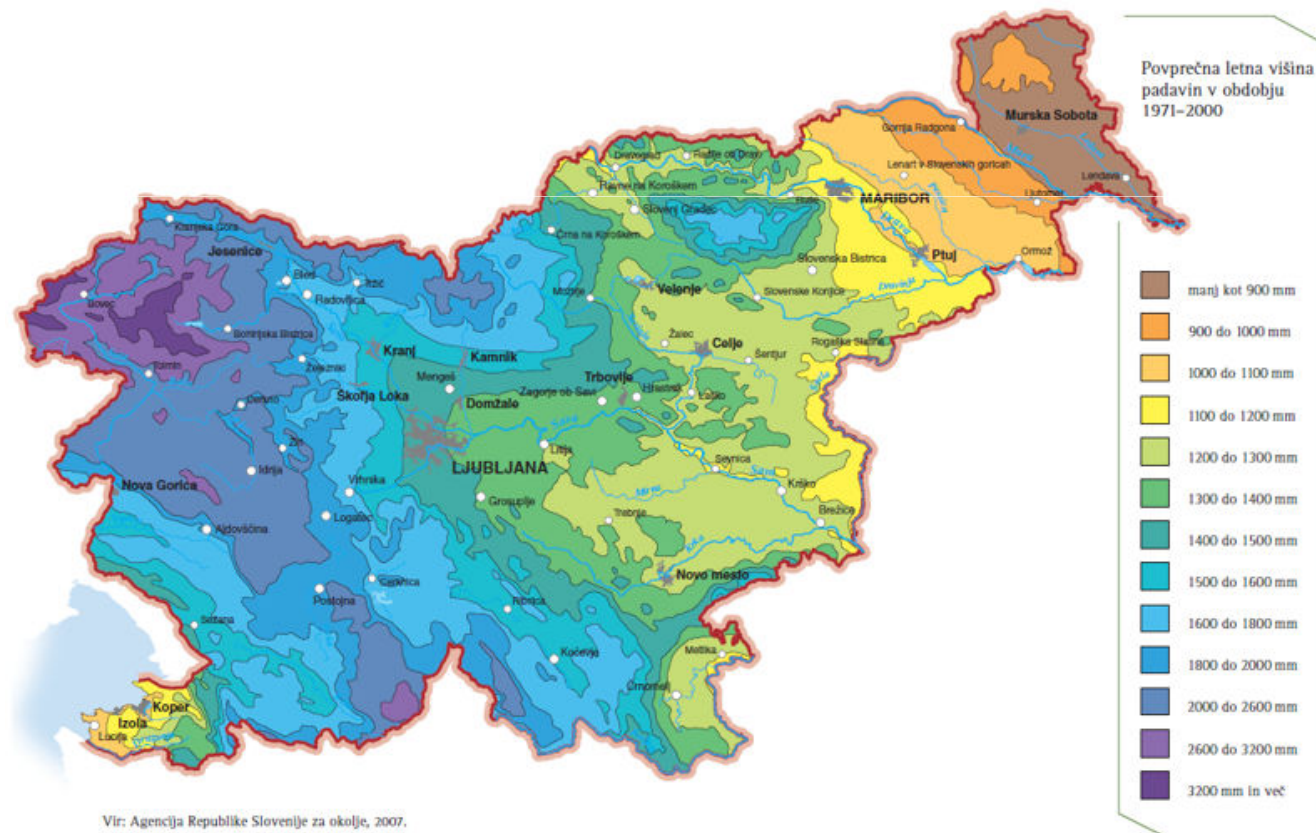
Kserofilne združbe: so predvsem mediteranske združbe, kjer je količina vlage zmanjšana. Vlažnostne razmere, razpored padavin so neugodne. (združbe puhastega hrasta, črnega gabra)

Voda in vlaga

■ Padavine (dež, sneg, letna količina, razporeditev)

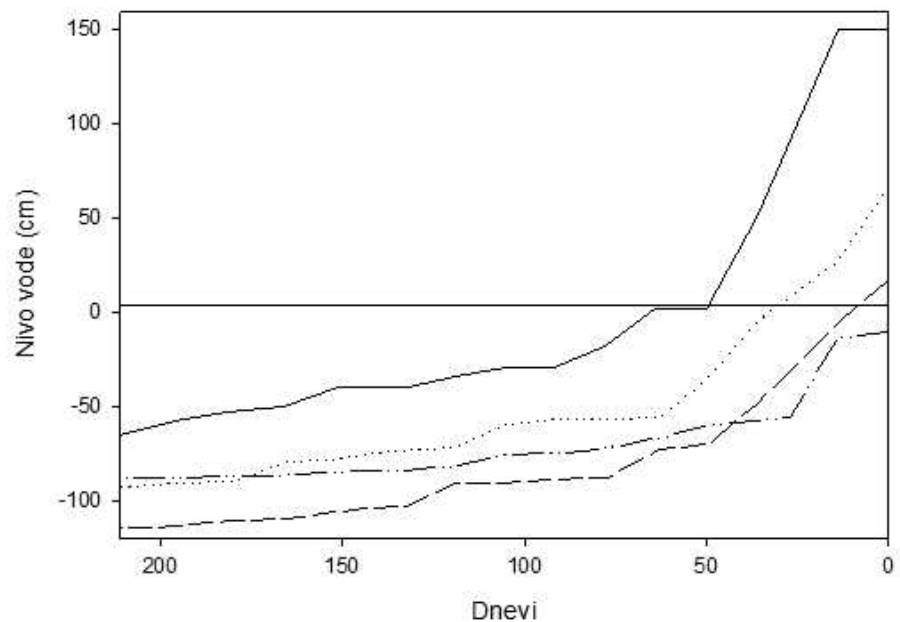
Hionofilne združbe (kjer veliko snega, veliko število dni s snežno odejo)

Hionofobne združbe (kjer ni snega)

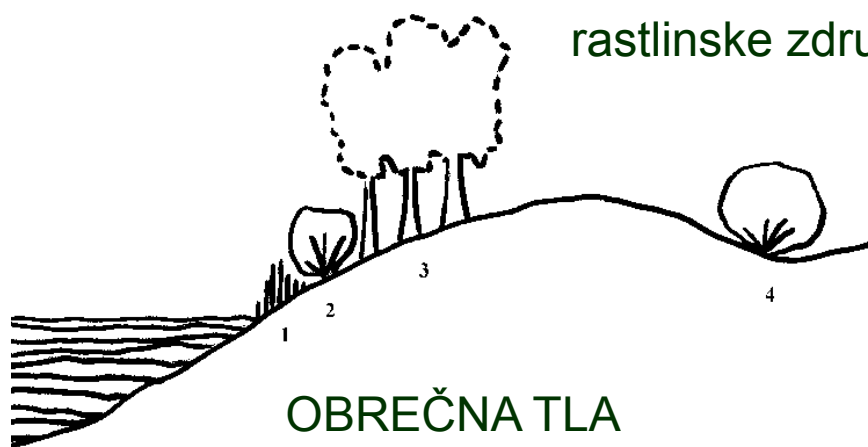
■ poplavna voda

Salicetum albae

— myosotidetosum- Bela cerkev
..... typicalum- Dobe
- - - rubetosum- Otočec
- · - · cometosum- Žužemberk

rastlinske združbe v odvisnosti od nivoja vode - vodotoka

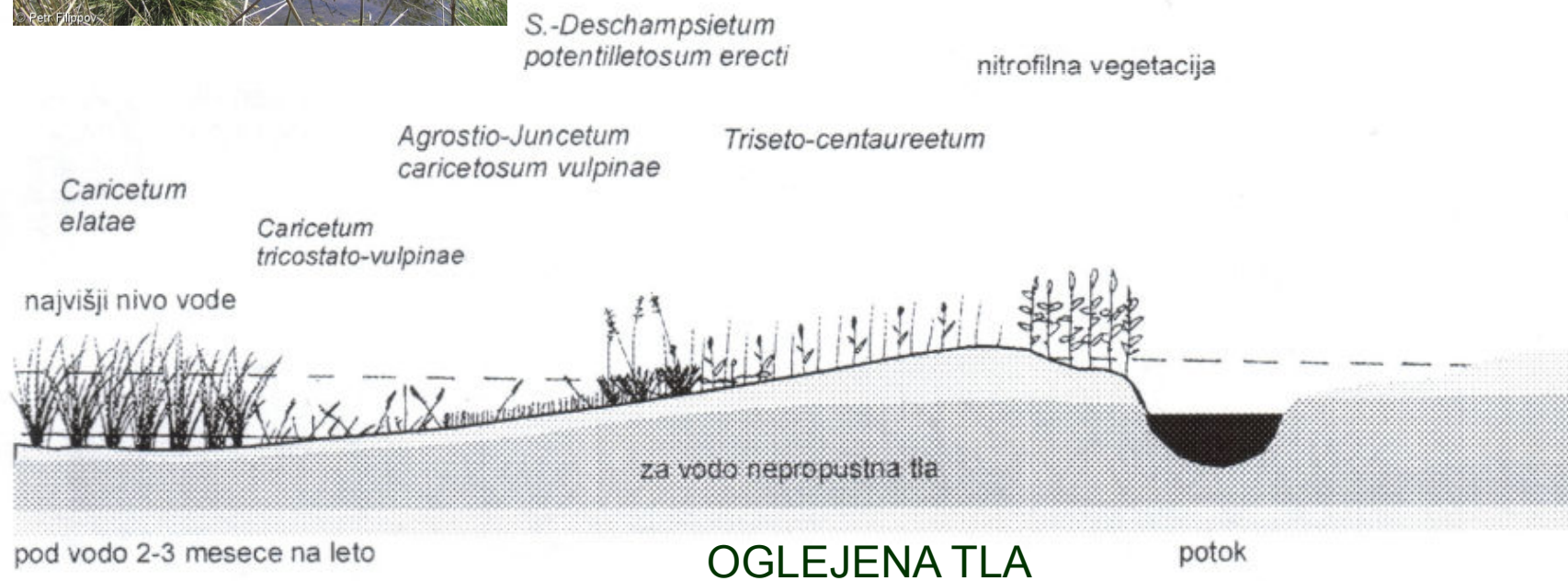

1. Obrečno visokosteblikovje
2. Grmišče mandljastolistne vrbe (*Salicetum triandre*)
3. Gozd bele vrbe (*Salicetum albae*)

■ podtalna voda

traviščna vegetacija v odvisnosti od nivoja talne vode

Shematični prikaz traviščne vegetacije na distričnih, oligotrofnih, nepropustnih tleh

■ zračna vlaga

□ Laurisilva - gozd vednozelenega lovorja (*Laurus nobilis*, Tenerifi)

□ *Neckero-Abietetum*
(gozd jelke *Abies alba*, Slovenija)

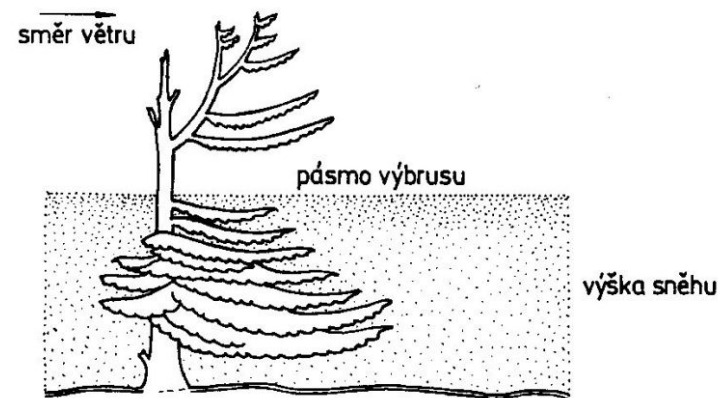

Veter

= gibanje zračne mase. Lastnosti: smer, hitrost, toplota, vlažnost.

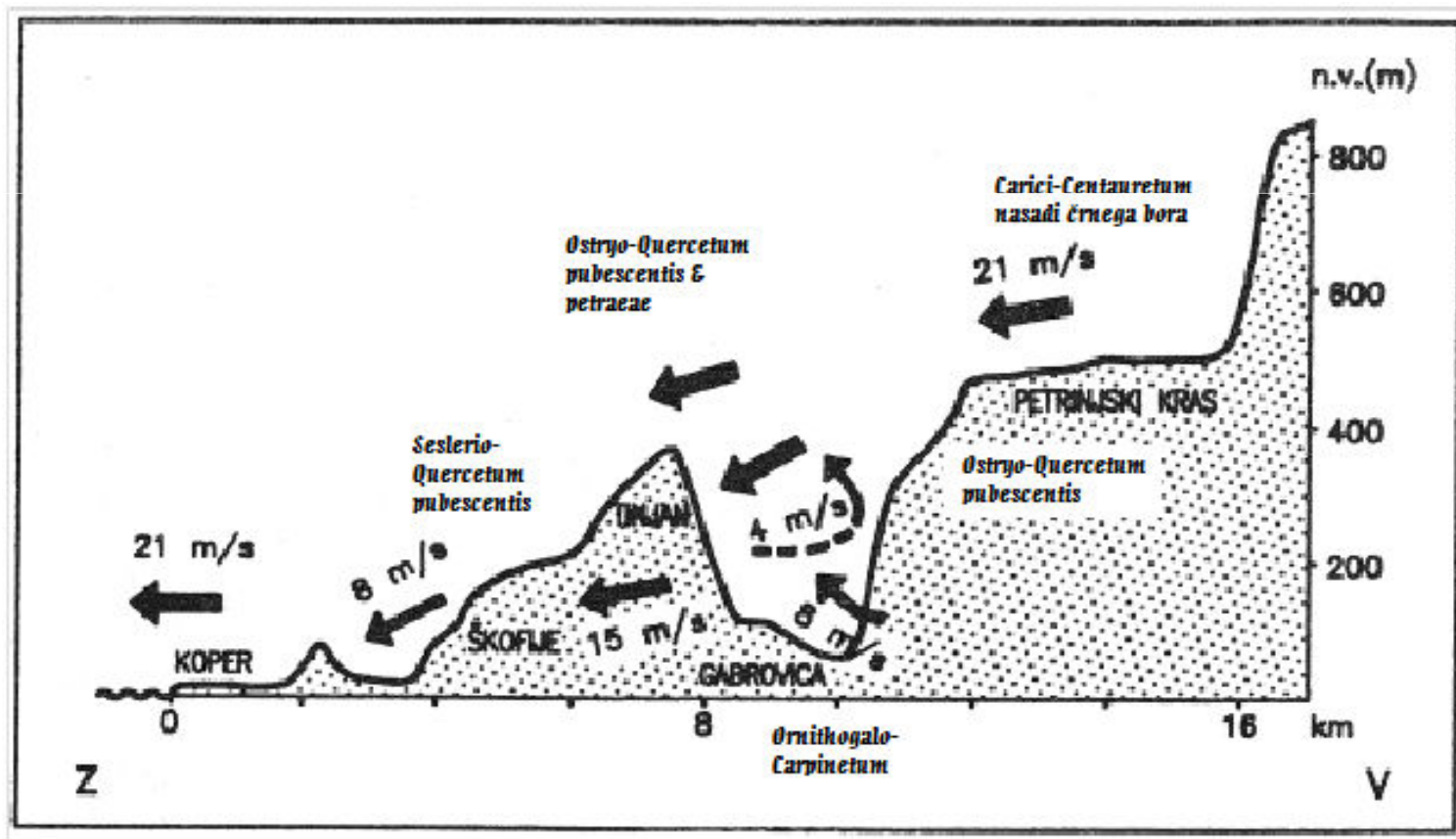
Vplivi in delovanje:

- Opraševanje rastlin in razširjanje diaspor, poveča transpiracijo
- Poveča vpliv T in izgubo vode (izsuševanje tal)
- Vpliv na morfologijo dreves, lomljenje vej (snežna odeja pomeni zaščito pred vetrom)
- Veterna erozija (odnašanje tal)
- V predelih ob morski obali prenaša morsko vodo (sol uničuje iglice in liste)

Veter

Slovenska Istra;
Najbolj izpostavljena mesta so gola ali suha
travišča (*Carici-Centauretum*).

EDAFSKI DEJAVNIKI

Razvoj in lastnosti tal so odvisne od:

- matične podlage, vodnih razmer, reliefa, klime, organizmov, človeka in časa.

Za organizme pomembne lastnosti tal so:

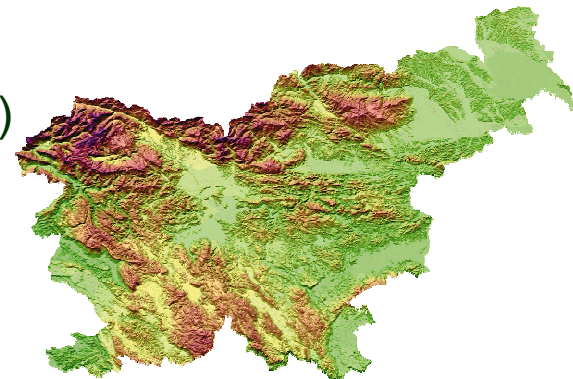
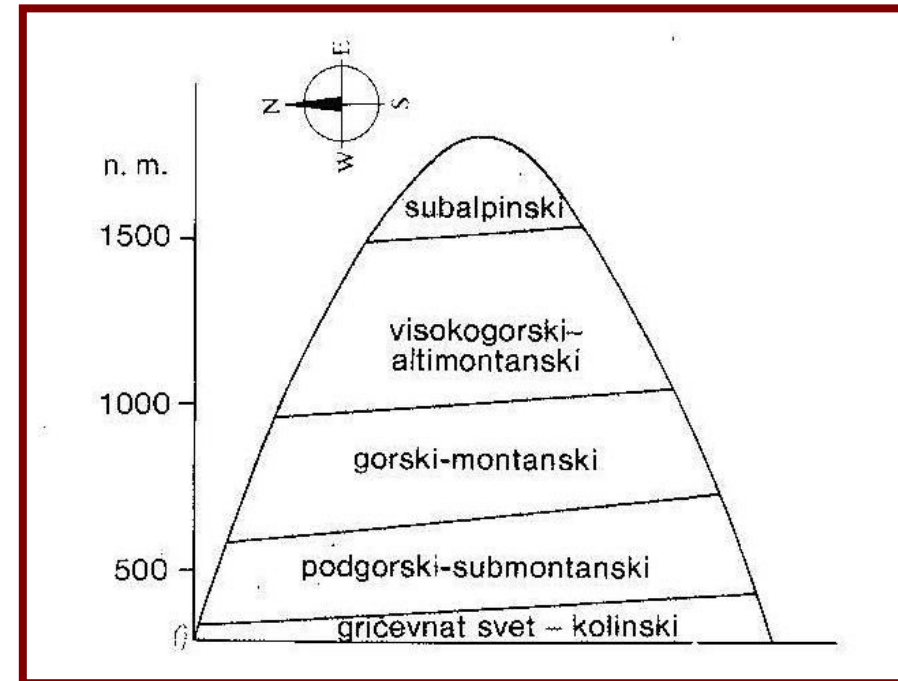
- T
- vlažnost tal
- zračnost tal
- količina hranilnih snovi
- **rekacija tal (pH)** – za pH je odločilna vsebnost bazičnih kationov v matični podlagi (karbonatna tla so manj kislila od nekarbonatnih) in proces pedogeneze (mlade razvojne stopnje tal so manj zakisane). Ločujemo **acidofilne, neutrofilne, bazofilne združbe**.

GEOMORFOLOŠKI DEJAVNIKI

Nadmorska višina

-0.5 °C za vsakih 100 m nadmorske višine

- Nižja temperatura
- Manjša gostota zraka
- Večja relativna zračna vlaga in količina padavin
- Daljše zadrževanje snega
- Krajša vegetacijska doba (-1,5 dni na 100 m)
- Zgornja gozdna in drevesna meja

Lega – Ekspozicija

severna proti južni legi

Južna lega (termofilne vrste in heliofiti):

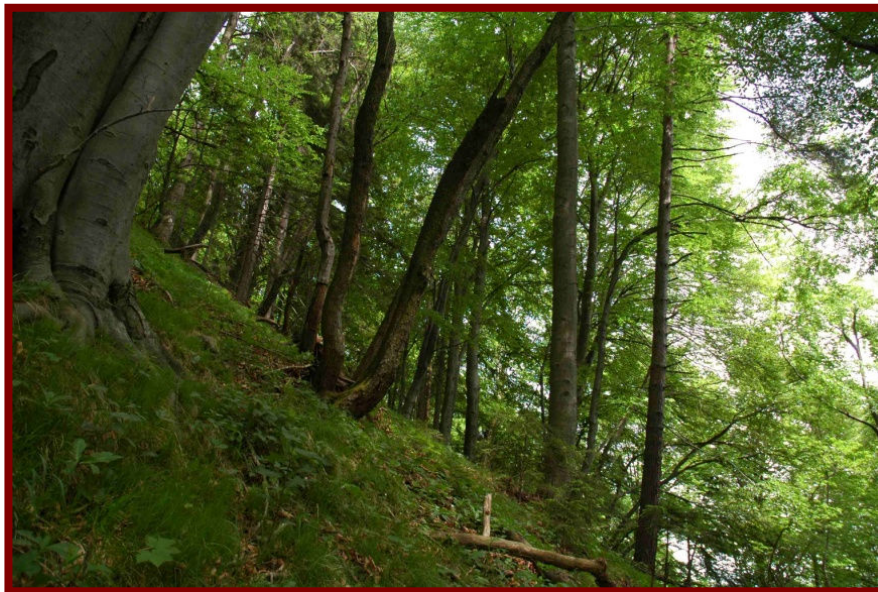
Šmarna gora

- hitrejše segrevanje tal
- večje izhlapevanje in topljenje snega
- hitro sušenje in spiranje tal
- več svetlobe in daljši dan

Naklon

Vpliva na:

- kot vpada sončnih žarkov,
- na segrevanje in sušenje tal,
- na dolžino trajanja snežne odeje,
- na odtekanje vode in talnega materiala.

BIOTSKI DEJAVNIKI

Fitogeni dejavniki:

Medosebni odnosi v rastlinskem svetu so najbolj jasno izraženi v naravnih združbah. Zelo so raznoliki in so lahko povsem enostranski (koristijo le enemu osebku) ali pa obojestranski (bolj ali manj koristni za oba osebka).

- **Parazitizem:** pojav, ko dva različna organizma živita v skupnosti, v kateri ima eden korist in drugi škodo.

- **Polparazitizem:** polparazitski organizmi jemljejo od drugih le del hrane (vodo in mineralne snovi), glede fotosinteze pa so samostojni.

Viscum album

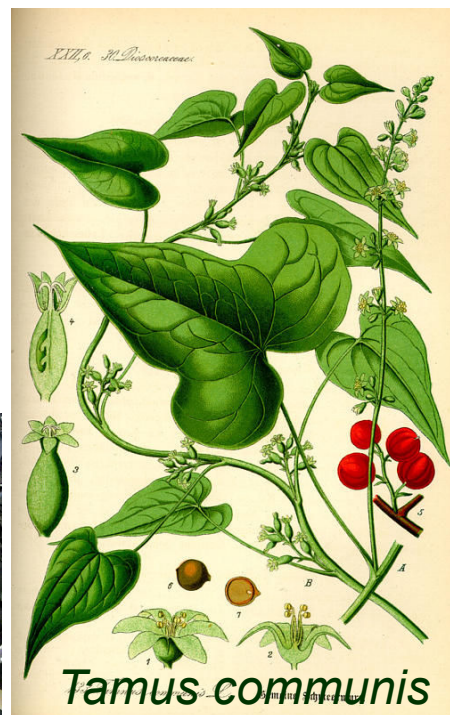
- **Saprofiti:** živijo na račun mrtvih organizmov
- **Epifiti in vzpenjalke:** rastejo na površini drugih rastlin, ki jim služijo kot mehanska opora, da se prebijejo v višje plasti in zadovoljijo svoje potrebe, predvsem po svetlobi.

Ctenidium moluscum

Cetraria islandica

Tamus communis

Polypodium vulgare

-
- **Simbioza:** ko dva organizma živita v sožitju in imata en od drugega korist. Najpogostejša vrsta simbioze je mikoriza.
  - **Alelopatija:** je interakcija, pri kateri ena vrsta škoduje drugi z razširjanjem kemičnih snovi, ki imajo nanje negativen vpliv. Alelopatija pomembno vpliva na hitrost rastlinskih sukcesij in sestavo rastlinskih združb.

Zoogeni dejavniki:

Najpomembnejši vpliv na vegetacijo imajo predvsem:

- insekti
- paša (odvzem hranilnih snovi rastlinam, uničenje površinske plasti edafona, zbijanje tal, poškodbe rastlin, oteženo pomlajevanje dreves v gozdu)
- rastlinojeda divjad

Antropogeni dejavniki:

- človek že od nekdaj spreminja prostor in ga krči za svoje potrebe
- naravno vegetacijo je omejil na dokaj majhne površine

Negativni antropogeni dejavniki, ki vplivajo na vegetacijo so še:

- nedovoljeni posegi v prostor: peskokopi, kamnolomi, gradnja,
- neustrezen način izvajanja del v gozdu (težka mehanizacija povzroča zbitost tal in erozijo),
- neustrezne oblike rekreacije in turizma,
- izsuševanje (hidro-melioracije) in pretirana izraba vode za potrebe energetike spreminjajo vodni režim rastišč,
- onesnaževanje z industrijskimi izpusti,
- požari, povzročeni zaradi človekove malomarnosti.

Ekološke skupine

Ekološka skupina je skupina vrst, ki podobno reagirajo na določen ekološki dejavnik. Rastline so kazalci, indikatorji rastiščnih razmer.

Tab. 18: Ökologische Reihe der Vegetationsaufnahmen (Ausschnitt) von Äckern nach gemessenen pH-Werten und sich daraus ergebende ökologische Gruppen (R1-R5) (aus ELLENBERG 1956).

Laufende Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25								
pH Jahresmittel (1948):	4,				5,						6,						7,																
Bruchteile der pH-Zahl:	5	6	6	8	1	2	3	5	7	8	1	3	4	4	5	5	7	9	0	2	2	2	2	3	3								
R 1																																	
Rumex acetosella	1	1																															
Scleranthus annuus	1	2	+																														
Spergula arvensis	2	+																															
R 2																																	
Alchemilla arvensis	2		+																	+													
Raphanus raph.	2	2	2		+	1	3	+	2																								
R 3																																	
Matricaria cham.					2					2	+	2	2	2	1																		
Apera spica venti	1	2	2	2	2	+	2	+	1	+	3	+				+	+	1															
Poa annua	1	1	+	+	3	2	2	1	1	2			1	1	+			1	+														
R 4																																	
Sinapis arvensis					1	2				1	2	1	2	2	1	2	1	2	1	2	1	1	3	1	2	1							
Papaver rhoeas								+				+	+	+	3	+	2																
Fumaria officinalis								1				1	1	2																			
Sonchus oleraceus											+				1	+	+																
R 5																																	
Caucalis lappula																					1	3				3	1						
Delphinium cons.																					1	1	3	3	+			1					
Galium tricone																					+			2	2	1							
Anagallis coerulea																							+	1	1	1							

Ellenbergove indikacijske vrednosti (vsaki vrsti lahko določimo indikacijsko vrednost glede na njen ekološki optimum uspevanja na gradientu določenega ekološkega dejavnika) – Ellenberg et al. 1991:

L – Svetloba: koliko zasenčenja prenese rastlina (1- evskiofiti, 9 – evheliofiti).

T – Temperatura: razporeditev v prostoru glede na toplotne razmere (1- indikatorji mrzlih razmer – alpinska vrsta, 9 – termofilne vrste - mediteranska vrsta)

K – Kontinentalnost: pojavljanje na gradientu kontinentalnosti (1 – evoceanske vrste, 9 – evkontinentalne vrste).

F – Vlažnost: pojavljanje glede na vlažnost tal (1 – ekstremni kserofiti, 12 – potopljeni hidrofiti)

R – Reakcija tal: pojavljanje glede na reakcijo tal (1 – ekstremni acidofili, 9 – bazofilne oz. kalcifilne vrste)

N – Dušik: razpoložljivi dušik v tleh (1- vrste na z N revnih tleh, 9 – nitrofilne vrste)

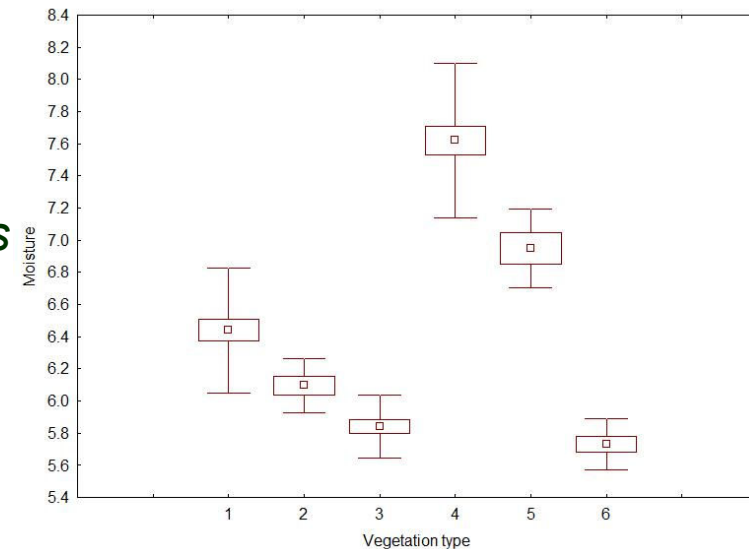
Gozdne združbe na poplavnih rastiščih ob vodotokih

1. *Salicetum albae*
2. *Fraxino-Ulmetum effusae allietosum ursini*
3. *Fraxino-Ulmetum effusae quercetosum roboris*

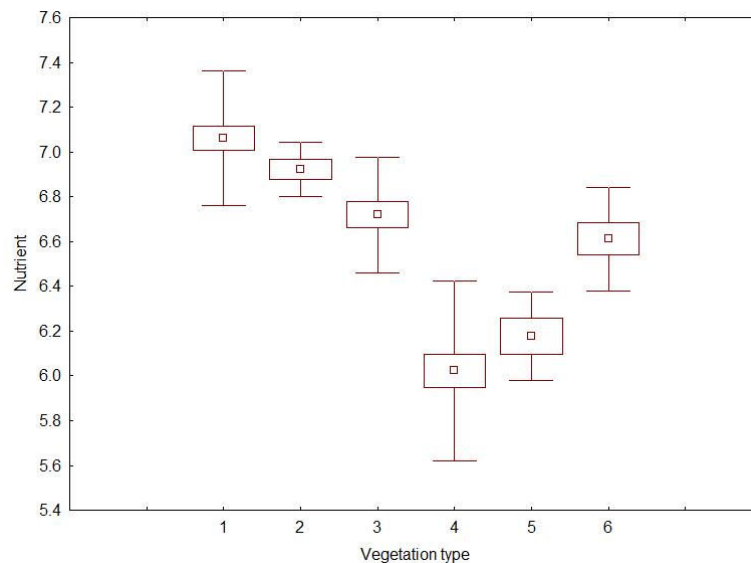
Gozdne združbe na rastiščih z visoko talno vodo

4. *Carici elongatae-Alnetum glutinosae*
5. *Pruno padi-Fraxinetum angustifoliae*
6. *Lonicero-Quercetum roboris*

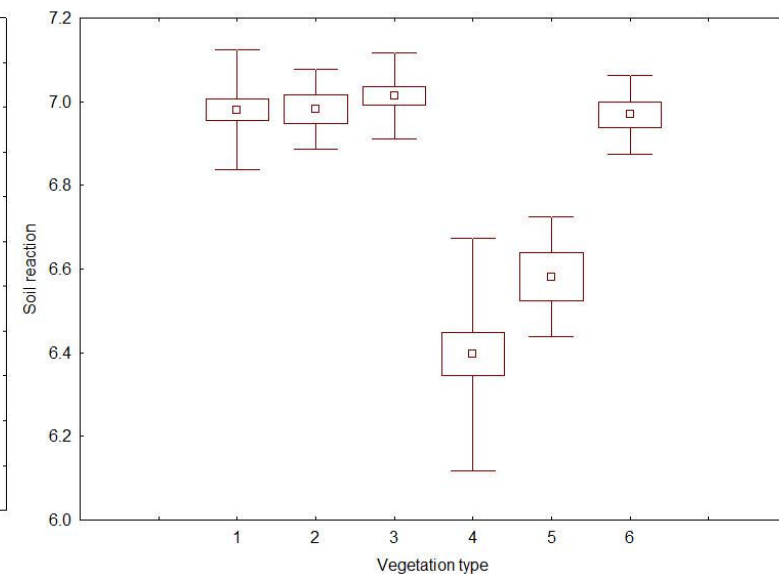
VLAŽNOST

HRANILA - N

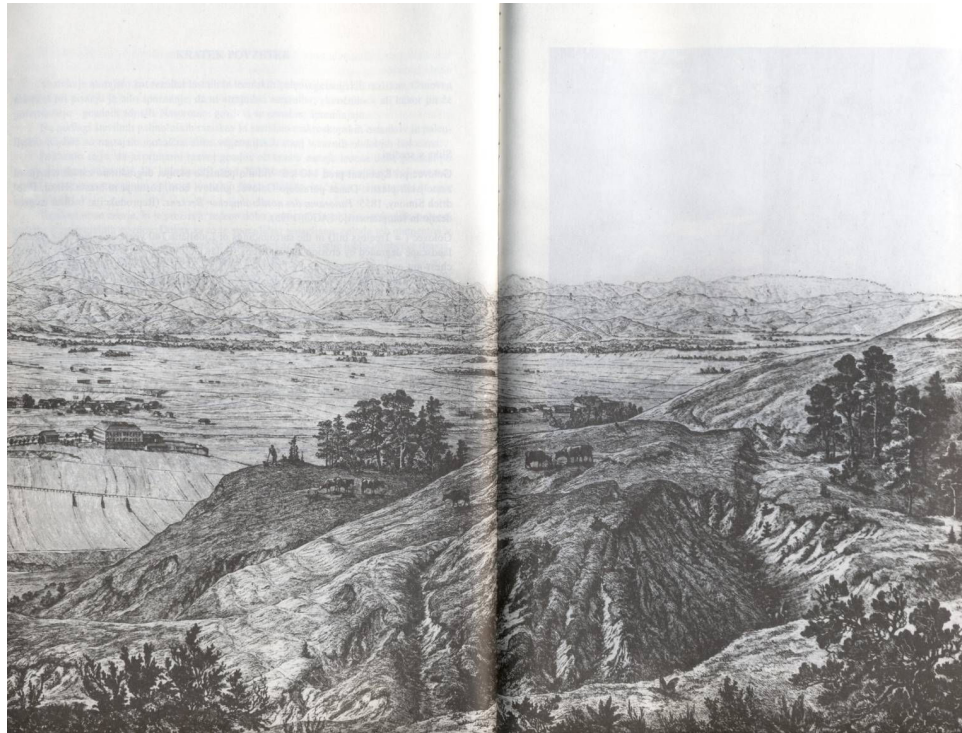

REAKCIJA TAL

SINKRONOLOGIJA

Preučuje zgodovinski razvoj posameznih vrst in vegetacijskih tipov v daljšem obdobju od terciarja do danes.

Golovec

Panorama des nordkrainischen Beckens, 1855

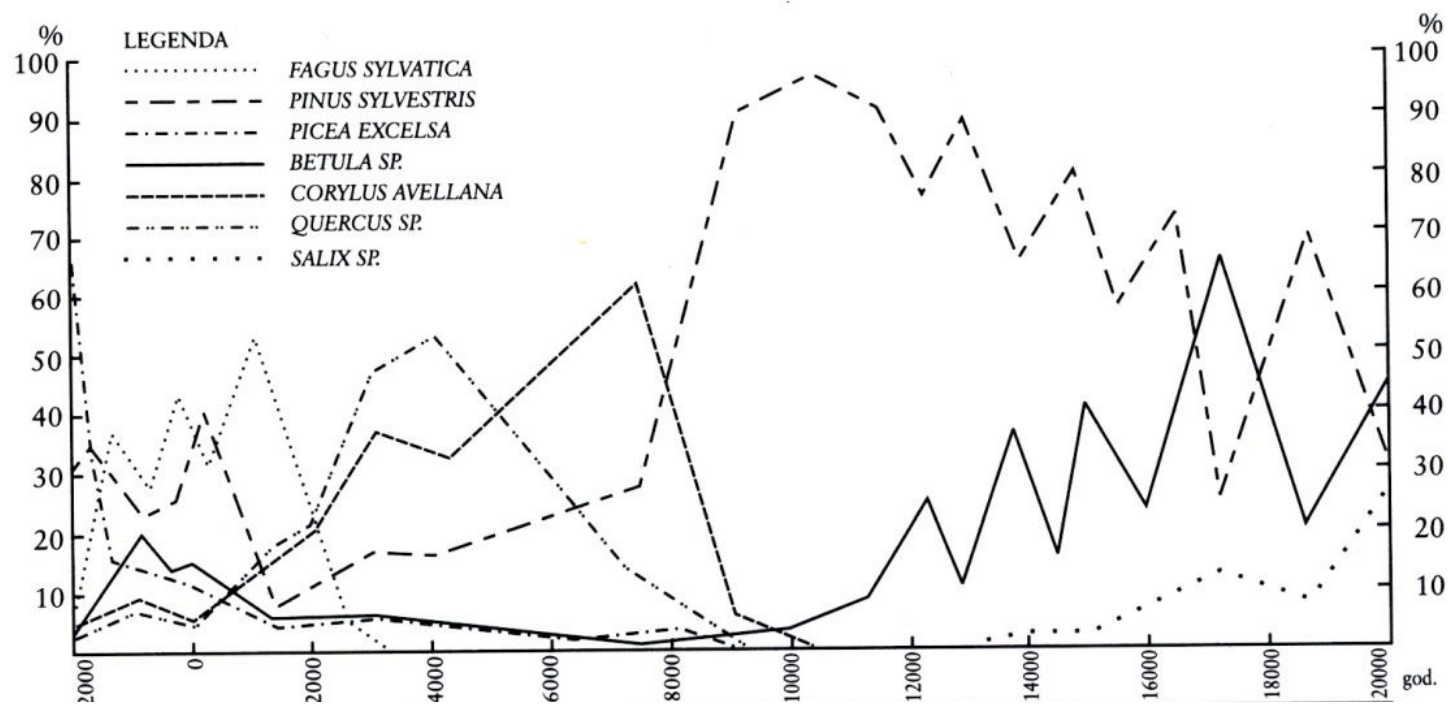
Viri za proučevanje zgodovine vegetacije:

- **Zgodovinski viri** (urbarji, katastri, vojaške karte, herbarij, popisi ...)
- **Fosilni ostanki** (rastlinska tkiva, semena, plodovi), dendrokronologija
- **Pelod** (pelodni diagram, radiokarbonska analiza - radioaktivni ogljik C14 ima razpolovno dobo 5730 let)

V naravi so trije izotopi ogljika v naslednjem razmerju $C12 : C13 : C14 = 98,89 : 1,11 : 1 \times 10^{-10}$ Ko je rastlina živa, se razmerje ohranja, ko odmre začne delež C14 upadati v skladu z razpolovno dobo.

Palinologija je veda, ki indirektno, na podlagi peloda, registrira najpomembnejše sestavine nekdanje vegetacije in njihovo medsebojno številčno razmerje. Ugotavlja nekdanjo vegetacijo in njeno postopno spreminjanje.

Palinološki diagram

pelod črnega bora

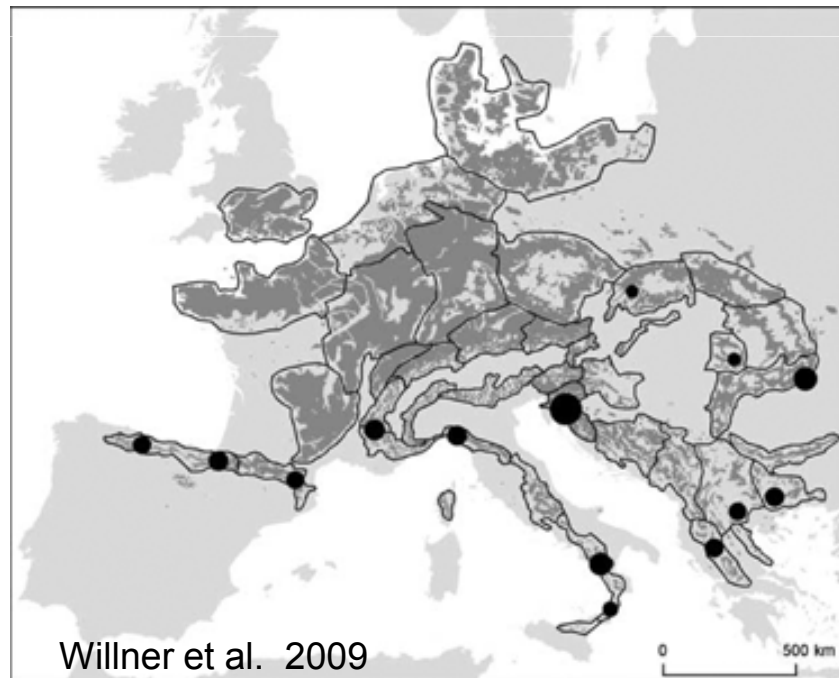
pelod bukve

Razvoj današnje vegetacije Evrope se začne v terciarju. Po koncu pliocena (zadnja doba v terciarju), pred dvema milijonoma let, se začne ledena doba – 6 hladnih obdobj (zadnje je Würm) z vmesnimi toplejšimi obdobji.

Pred 20 000 leti se je pričelo ozračje ogrevati, ledeniki so se začeli umikati v gore in na sever. Drevesne vrste, ki so preživele neugodne razmere v refugijih v južnih predelih, so se začele naseljevati proti srednji Evropi, ki je bila dotlej poseljena s hladno stepo in tundro.

Čas 15 000 do 10 000 let nazaj = kasni glacial
Čas zadnjih 10 000 let = današnja topla doba (postglacial, holocen)

Potencialni glacialni refugiji
vrst *Fagus*, *Carpinus* in *Abies*

Šercelj		GOZDNE FAZE - FOREST PHASES			Firbas			
JV od Alp SE of the Alps		leta /yrs./ x1000	Geol. dobe /per./	Geobiol. stratigr.	S od Alp N of the Alps			
SEKUNDARNE FAZE - SECONDARY PHASES	Menjavanje vseh prejšnjih faz Recycling of all previous stages	0	HOLOCEN - HOLOCENE		Fagus	X		
		1				SUBATLANTIC	IX	
		2						
		3					Fagus - Quercus	VIII
		4				SUBBOREAL		
		5						
		6				ATLANTIC	Quercetum mixtum (Q, Ti, U, Fr)	VII
		7						VI
		8						
		9					BOREAL	
PRIMARNE FAZE - PRIMARY PHASES	Abies - Fagus Picea Fagus Corylus Quercetum mixtum Pinus - Betula Picea Pinus - Betula Picea (Q+Ti+U - sporad.) Pinus tayga tayga tundra	10		PRAEBOREAL YOUNG DRYAS	Betula - Pinus tundra	IV		
		11		ALLERÖD	Betula - Pinus	III		
		12	KASNI GLACIAL LATE - GLACIAL	OLDER DRYAS				
		13		BÖLLING	tundra, poor in trees			
		14		OLDEST DRYAS				
		15		WÜRM			I	

Šercelj - gozdne faze
jugovzhodno od Alp

Mejniki 7000 let nazaj – vrhunec razvoja
primarnih gozdov (*Abieti-Fagetum*)

Firbas – gozdne faze
severno od Alp

Blytt-Sernanderjeva
stratigrafska delitev

Čas 15 000 do 10 000 let nazaj =
kasni glacial

Čas zadnjih 10 000 let =
današnja topla doba (postglacial,
holocen)

Sl. 4. Paralelni prikaz kronologije naseljevanja gozdov v Sloveniji (levo: ŠERCELJ) in severno od Alp (desno: FIRBAS).

SINHOROLOGIJA

Preučuje geografsko razširjenost rastlinskih združb. Glej tudi poglavje Biogeografija ekosistemov!

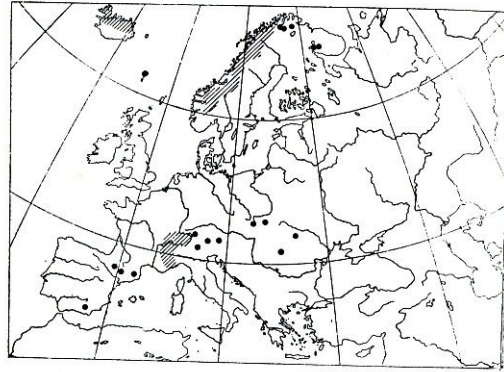
Obravnava:

- vrste (celovit, disjunktne), meje in velikosti arealov rastlinskih združb,
- zakonitosti njihovega horizontalnega in višinskega razprostiranja,
- kot končni rezultat členi Zemljo na naravna vegetacijska območja.

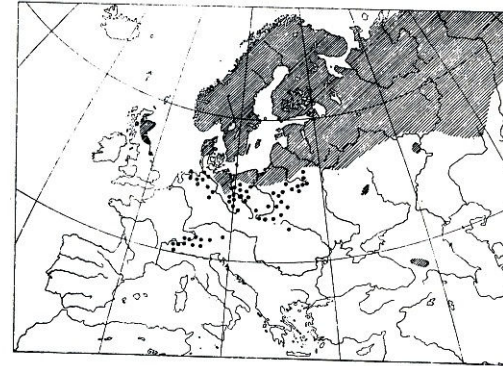
Areal: območje razširjenosti določene rastlinske oz. živalske vrste ali rastlinske združbe. Iz areala lahko ugotovimo kakšne so optimalne razmere uspevanja posamezne združbe in kakšne so razmere uspevanja na njeni ekološki meji.

HOROLOŠKE SKUPINE VRST (florni elementi, geoelementi): to so skupine rastlin, ki imajo podobno razširjenost.

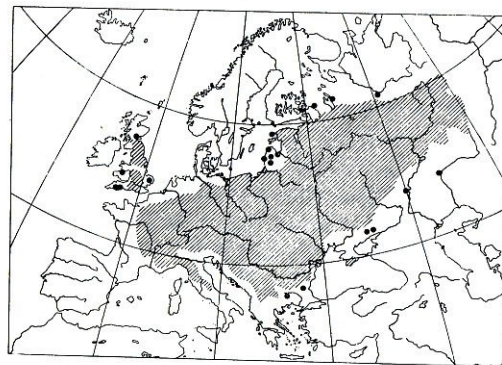
Geoelementi (horološke skupine vrst)

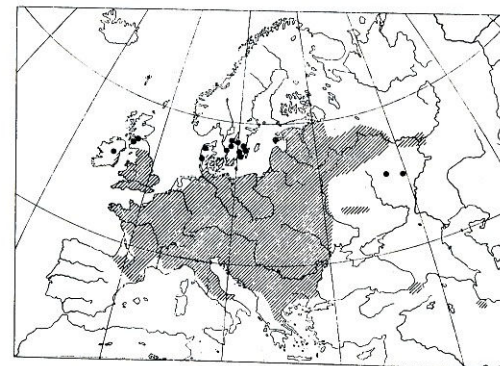
Arktično-alpinski
Ranunculus glacialis

Borealni
Linnaea borealis

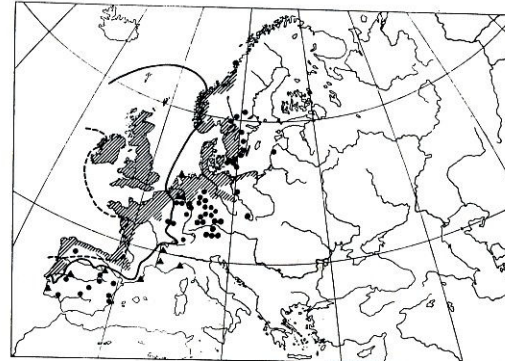
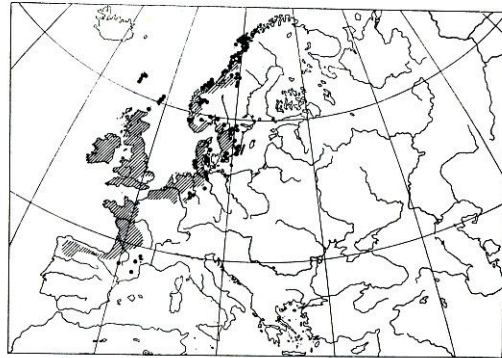
Srednjeevropski
Asarum europaeum

Lamiastrum galeobdolon

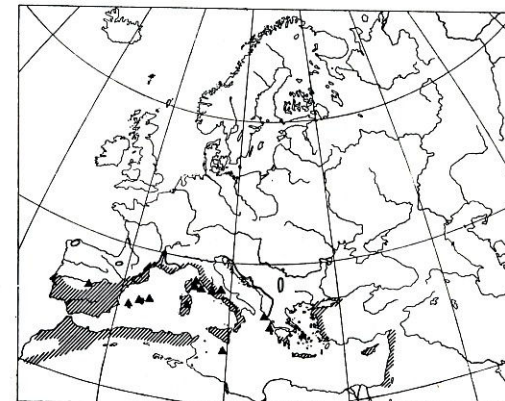
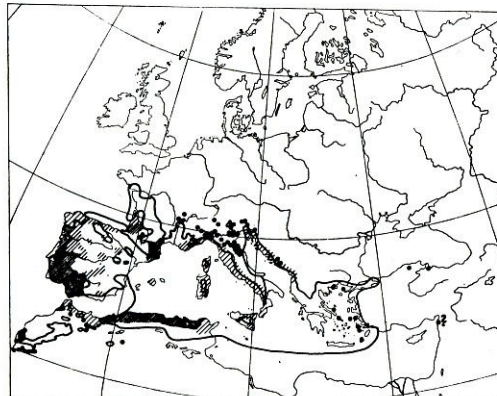
Geoelementi (horološke skupine vrst)

Atlantski

Narthecium ossifragum

Erica tetralix

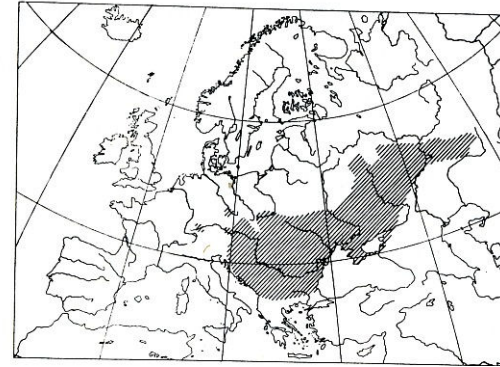
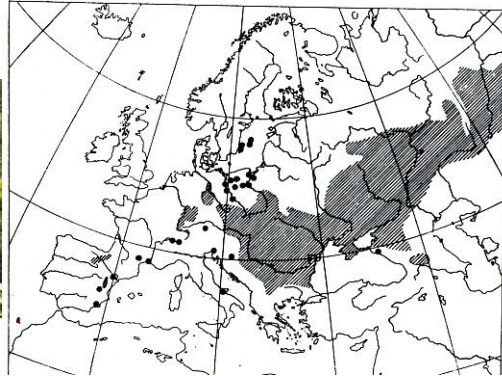

Mediterranski

Quercus ilex
Quercus suber

Lavandula stoechas
Salvia officinalis

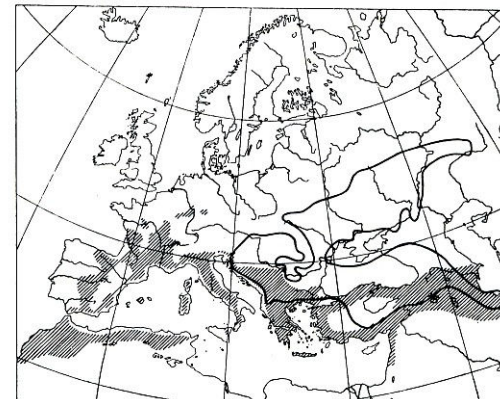
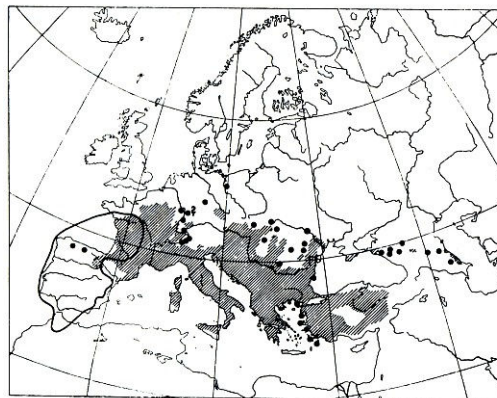
Geoelementi (horološke skupine vrst)

Pontski

Adonis vernalis

Linum flavum

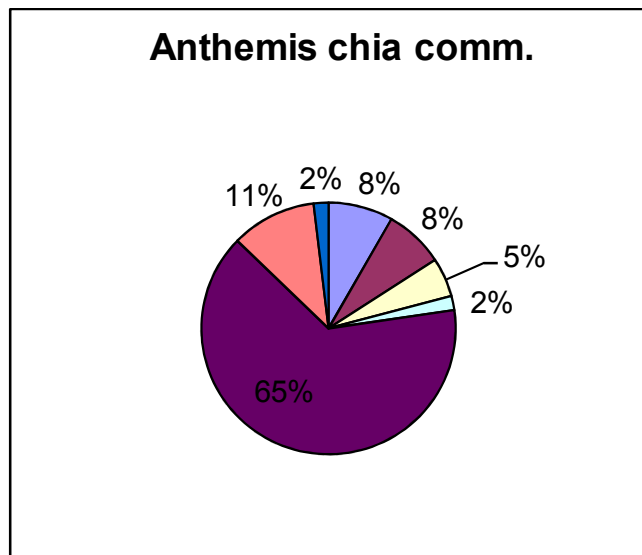

Submediteranski

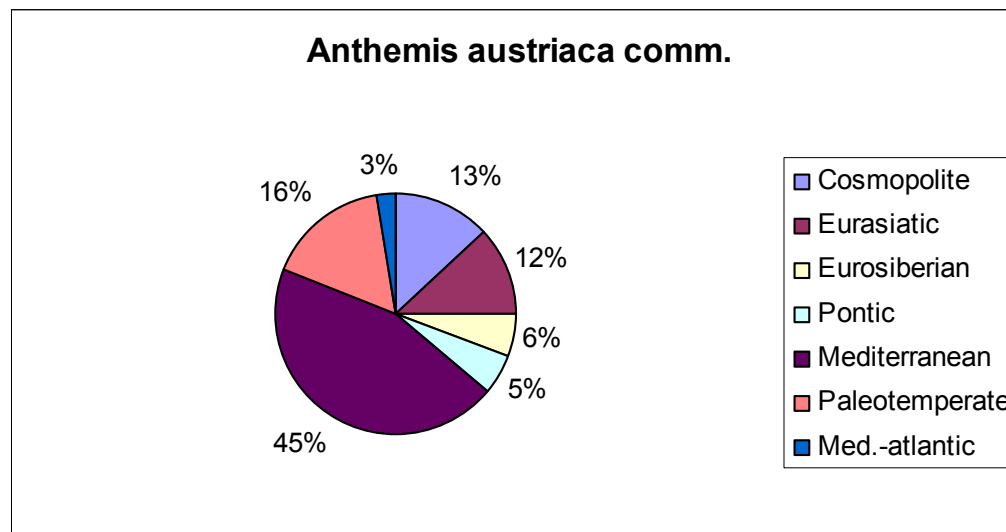
Quercus pubescens
Quercus pyrenaica

Acer monspessulanum
Acer tatarica

Primer primerjave horoloških spektrov dveh pomladanskih plevelnih združb

Grčija - mediteran

Makedonija - submediteran

Na podlagi horološkega spektra lahko ugotovimo grobo umestitev združbe v določeno fitogeografsko florno regijo.

Conalna, aconalna in ekstraconalna vegetacija

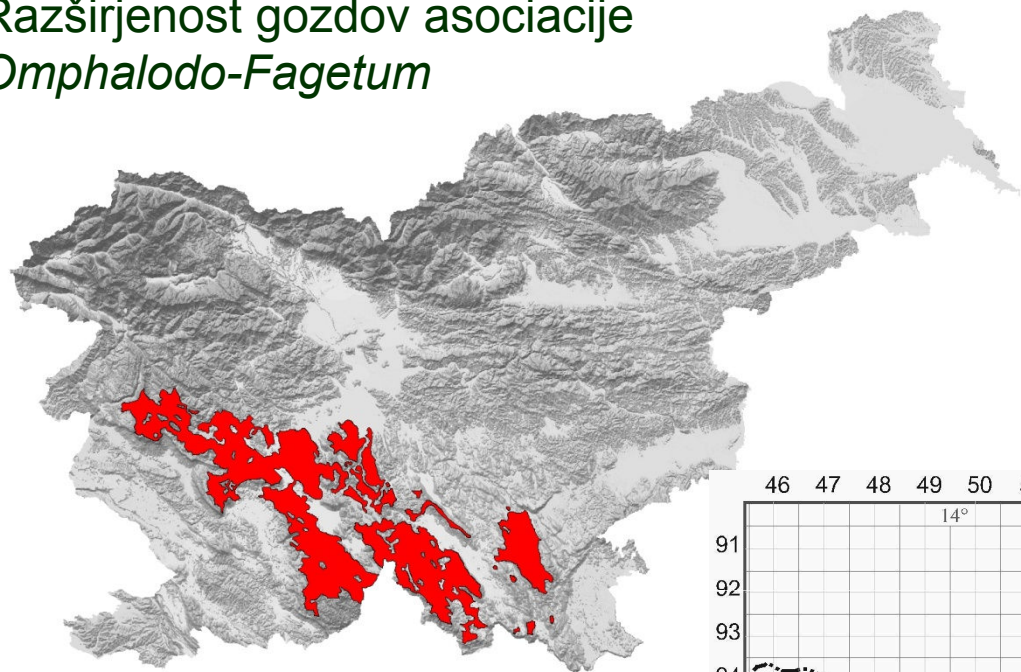
conalna oz. klimaconalna vegetacija: vegetacija, ki se razvije pod vplivom splošne klime v določeni coni oz. vegetacijskem pasu
primer: *Lamio orvalae-Fagetum*, *Omphalodo-Fagetum*,...

ekstraconalna vegetacija: če gozdovi neke združbe rastejo zunaj svoje conalne razširjenosti
primer: *Ostryo-Quercetum pubescentis* na toplih legah na kontinentu (conalno razširjen v submediteranu)

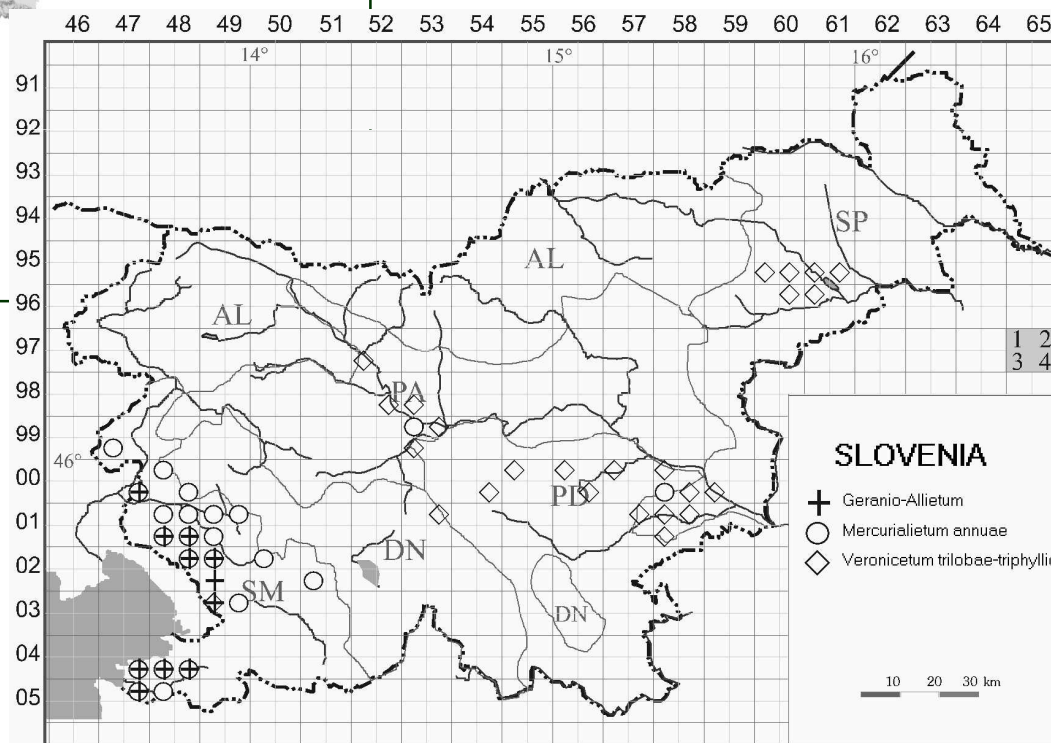
aconalna vegetacija: če ekstremno delovanje nekega drugega ekološkega dejavnika (npr. poplave, visoka podtalnica, ekstremno suhi in strmi tereni, mrazišča ipd.) onemogoča delovanje splošne klime na razvoj vegetacije
primer: gozdovi črne jelše in poljskega jesena v nižinah, smreke v mraziščih, gozdovi gorskega javorja in jesena v jarkih ipd.

Razširjenost gozdov asociacije *Omphalodo-Fagetum*

Marinček & Čarni 2002

Šilc & Čarni 2007

POTENCIALNO NARAVNA VEGETACIJA (vegetacija, ki bi se vzpostavila brez vpliva človeka pod sedanjimi klimatskimi in edafskimi razmerami)

